

Αναγκαιότητα η Δημιουργία μιας Κοινής Ενεργειακής Στρατηγικής για όλη την ΝΑ Ευρώπη

Εκπρόσωποι όλων των κλάδων επιχειρηματικότητάς στην Ελλάδα κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για την απειθνηκοποίηση ή την χρεωκοπία του ελληνικού επιχειρείν ενώ οι ιδιωτικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα χρηματοδότησεως και ανταγωνιστικότητας. Οι απαγορευτικοί υψηλοί φόροι, τα μη ανταγωνιστικά επιτόκια δανεισμού, το πρόβλημα της ρευστότητας, αλλά και η κατάσταση ακινησίας του τραπεζικού συστήματος δίνουν τρεις επιλογές στους απογοητευμένους επιχειρηματίες. Να πωλήσουν τις επιχειρήσεις τους, οι πιο σημαντικές και δυναμικές των οποίων αποτελούν σταθερό στόχο ξένων ομίλων, να χρεωκοπήσουν, και, τέλος να μετακομίσουν στο εξωτερικό. Ήδη 15,000 ελληνικές επιχειρήσεις έχουν μετακομίσει στην Βουλγαρία, ενώ σειρά από εμβληματικούς ομίλους έχουν μεταφέρει την έδρα τους σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η Ελλάδα, με τον τρόπο αυτό, απειθνηκοποιείται πλήρως, χωρίς να δείχνει σημεία βάσιμης εξόδου από την κατάσταση «στασιμοχρεωκοπίας» στην οποία έχει εισέλθει.

Με την ανεργία να φτάνει κοντά στο 25%, (η ανεργία στους νέους υπερβαίνει το 60%), η Ελλάδα μάλλον υποφέρει περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Έξι διαδοχικά χρόνια ύφεσης, τα οποία συρρίκνωσαν το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της χώρας (ΑΕΠ) του οποίου, ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης βρίσκεται σε αρνητικό πρόσημο ενώ το αντίστοιχο των χωρών της περιοχής βρίσκεται πάνω από 3%, ήταν αρκετά για να αποσυντονίσουν σχεδόν κάθε οικονομική δραστηριότητα. Υποχρηματοδότηση, χρόνιες διαρθρωτικές αδυναμίες και έλλειψη της κατάλληλης αξιολόγησης βλάπτουν επίσης τους τομείς της εκπαίδευσης της επιστήμης και της έρευνας.

Στον τομέα της ενέργειας, μεγάλες διαρθρωτικές μεταβολές συντελούνται διεθνώς, οι οποίες σηματοδοτούνται από την προσπάθεια για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και κατ' επέκταση από τη μεταβολή του μίγματος καυσίμων και τεχνολογιών. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση καταγράφονται οι ίδιες τάσεις διαρθρωτικών μεταβολών, εντασσόμενες όμως σε μια σταθερή προοπτική μετάβασης προς μία ανταγωνιστική οικονομία χαμηλού άνθρακα. Γίνεται σαφές ότι στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να αναζητήσει και η Ελλάδα το στίγμα της δικής της ενεργειακής πολιτικής, εκμεταλλευόμενη τα σημαντικά συγκριτικά της πλεονεκτήματα και, ιδιαίτερα, τον φυσικό της πλούτο, την κομβική γεωγραφική της θέση, το μεγάλο και επιστημονικά άρτια εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό και την μεγάλη της τεχνογνωσία σε ενεργειακούς τομείς όπως αυτός του ηλεκτρισμού, της διύλισης και των ΑΠΕ.

Η ανταπόκριση στις μεγάλες αυτές προκλήσεις της εποχής είναι εφικτή αλλά προϋποθέτει ολοκληρωμένο σχέδιο, συντονισμό και συστηματική παρακολούθηση της εφαρμογής των αναγκαίων δράσεων.

Ένας βασικός διαχρονικός ανασταλτικός παράγοντας είναι η έλλειψη ενός ολοκληρωμένου ενεργειακού σχεδιασμού με μακροπρόθεσμη προοπτική, σαφή στόχευση και χάραξη οδικού χάρτη προς την επίτευξη των στόχων. Τα σενάρια και

σχέδια δράσης που κατά καιρούς δημοσιοποιούνται, αποτελούν απλώς μία αποσπασματική αποτύπωση υποχρεώσεων και προσδοκιών, χωρίς μελέτη των αντικειμενικών περιορισμών και προϋποθέσεων. Αντίθετα, θα έπρεπε να απορρέουν από μία συστηματική και σφαιρική ανάλυση, να εντάσσονται σε μία μακροπρόθεσμη προοπτική, να παρακολουθείται η εφαρμογή τους και να λαμβάνονται έγκαιρα

οι απαραίτητες διορθωτικές δράσεις. Απαραίτητο στοιχείο ενός αξιόπιστου ενεργειακού σχεδιασμού είναι ο κατάλληλος χρονισμός των αναγκαίων δράσεων. Για παράδειγμα, η ανάπτυξη των ΑΠΕ, προϋποθέτει την ενίσχυση των υφιστάμενων δικτύων, την προώθηση των διασυνδέσεων των νησιωτικών συστημάτων και την ενίσχυση της αποθηκευτικής ικανότητας του συστήματος. Χωρίς αυτά τα μέτρα κανένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης δεν έχει

πραγματικό αντίκρισμα.

Δυστυχώς πλέον ούτε η επιτυχημένη εκπόνηση και παρακολούθηση ενός Εθνικού Ενεργειακού Σχεδιασμού είναι πλέον αρκετή. Ακόμα και στην περίπτωση που κάτι τέτοιο γινόταν πραγματικότητα από μια υποτιθέμενη ικανή ηγεσία ο Εθνικός Ενεργειακός Σχεδιασμός θα ήτο ελλιπής καθώς αυτό το οποίο επιτάσσουν πλέον οι συνθήκες είναι μια προσεκτική διαμόρφωση μιας κοινής ενεργειακής στρατηγικής σε επίπεδο ΝΑ Ευρώπης. Ο κοινός ενεργειακός διάλογος των χωρών της ΝΑ Ευρώπης (που σ' αυτό έχει συμβάλλει κατά πολύ το IENE), η εύρεση κοινών ενεργειακών συζεύξεων και συμφερόντων, η ανταλλαγή τεχνογνωσίας, η κοινή ενεργειακή διπλωματία και η δημιουργία συγκεκριμένων αξόνων συμμαχίας στα Βαλκάνια όχι μόνον στον τομέα του φυσικού αερίου ήστις γεωστρατηγικές ασκήσεις επί χάρτου με αντικείμενο αβέβαιους αγωγούς αλλά κυρίως σε τομείς όπως crossborder electricity interconnections, τεχνολογίες χαμηλού άνθρακα, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, έξυπνα δίκτυα, τεχνολογίες αιχμής, ενεργειακή αποδοτικότητα, έρευνα και κυρίως εξάλειψη της ενεργειακής φτώχειας πρέπει να είναι στο επίκεντρο μιας κοινής ενεργειακής πολιτικής.

Η Ελλάδα έχει όλα τα απαραίτητα προσόντα που χρειάζονται για να παίξει σπουδαίο ρόλο σ' αυτό το παιχνίδι αρκεί να δείξει την ανάλογη εξωστρέφεια και διπλωματικό δυναμισμό χαρακτηριστικά που την χαρακτηρίζουν και την ξεχωρίζουν, με στόχο μια παμβαλκανική ενεργειακή στρατηγική.